

HVOR UDBREDTE ER LANGE SKOLEDAGE?

RAPPORT

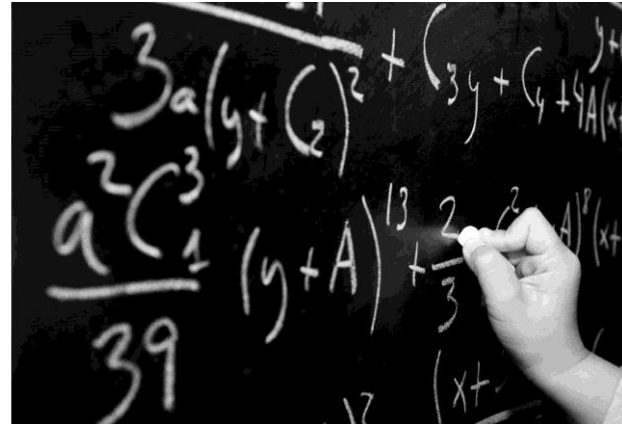
MINISTERIET FOR
BØRN, UNDERVISNING
OG LIGESTILLING

OKTOBER 2016

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDHOLD	SIDE
1. Indledning og resumé	3
2. Indskolingen	6
3. Melletrinnet	13
4. Udskolingen	20
5. Udvikling fra 2015 til 2016	27
6. Anvendelse af folkeskolelovens § 16 b	34
7. Metode og repræsentativitet	41

1 INDLEDNING OG RESUMÉ

INDLEDNING

Introduktion til undersøgelsen

Med folkeskolereformen blev det aftalt, at alle elever skal have en længere og varieret skoledag med øget undervisningstid og nye og mere varierede undervisningsformer. Der er en øvre grænse for undervisningstidens samlede varighed på et skoleår, men derudover er det op til skolerne og kommunerne at beslutte, hvordan undervisningen skal tilrettelægges, herunder hvor mange og lange skoledage eleverne skal have. Undervisningen skal dog foregå på hverdage mellem cirka kl. 8.00 og 16.00, undtagen i forbindelse med særlige arrangementer.

For at følge folkeskolereformens realisering, herunder den længere skoledag, har Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling anmodet Epinion om at gentage en kortlægning blandt alle landets folkeskoler om længden af skoledagen i 1.-9. klasse, herunder andelen af klasser i indskoling, der har en længere skoledag end til kl. 14, andelen af klasser på mellemtrinnet, der har en længere skoledag end til kl. 14.30, samt andelen af klasser i udskoling, der har en længere skoledag end til kl. 15. Kortlægningen omfatter alene den almindelige skemalagte undervisning inklusiv eksempelvis understøttende undervisning samt lektiehjælp og faglig fordybelse i uge 35 i skoleåret 2016/2017. Som et nyt element afdekkes yderligere anvendelse af folkeskolelovens § 16 b, der giver hjemmel til at afkorte skoledagens længde med henblik på yderligere faglig støtte og undervisningsdifferentiering for bestemte klasser ved hjælp af ekstra personale i klassen. Resultaterne er baseret på oplysninger fra 869 skoler.

På næste side opsummeres kortlægningens centrale resultater. I afsnit 2 gennemgås, hvor udbredte lange skoledage er for klasserne i indskoling, i afsnit 3 for klasserne på mellemtrinnet og i afsnit 4 for klasserne i udskoling. Efter denne kortlægning præsenteres i afsnit 5 resultaterne vedrørende anvendelsen af folkeskolelovens § 16 b. Endelig er metoden og datagrundlaget beskrevet i afsnit 6.

RESUMÉ

Kortlægningens centrale resultater

Det er for andet år i træk med denne kortlægning blandt landets folkeskoler blevet undersøgt, hvor stor en andel af klasserne der har lange skoledage. Der indgår 869 folkeskoler i kortlægningen, svarende til 80 pct. af alle landets folkeskoler.

I **indskolingen** (1.-3. klasse) har cirka en fjerdedel af klasserne på alle tre klassetrin undervisning efter kl. 14 mindst én dag om ugen. Til sammenligning havde fire ud af 10 klasser i indskolingen i 2015 mindst én dag om ugen med undervisning efter kl. 14. Blot 1 pct. af klasserne på alle tre klassetrin har undervisning efter kl. 15.00 én eller flere dage om ugen i 2016.

Mellem 78 og 85 pct. af klasserne på **mellemtrinnet** (4.-6. klasse) har fri efter kl. 14.30 mindst én dag i løbet af ugen, mens mellem hver femte og hver fjerde klasse har undervisning efter kl. 15.00 én eller flere dage om ugen. Til gengæld er skemalagt undervisning efter kl. 15.30 relativt sjældent (ca. 2 pct. af klasserne). Til sammenligning havde mellem ca. 75 og 80 pct. af klasserne på mellemtrinnet i 2015 mindst én dag om ugen med undervisning efter kl. 14.30.

I **udskolingen** (7.-9. klasse) har cirka halvdelen af klasserne undervisning efter kl. 15.00 mindst én dag om ugen. Til sammenligning

havde mellem ca. 60 og 75 pct. af klasserne i udskolingen i 2015 mindst én dag om ugen med undervisning efter kl. 15.00. I 2016 har lidt mindre end en femtedel af klasserne undervisning efter kl. 15.30 mindst én dag om ugen. Til gengæld er skemalagt undervisning efter kl. 16.00 relativt sjældent (ca. 2 pct. af klasserne).

I indskolingen er de hyppigste **årsager til, at eleverne har sent fri**, at de møder senere end kl. 8, og at skemaerne tager højde for skolebusser og anden transport. På mellemtrinnet nævnes også hensynet til skolebus og anden transport, men oftere skyldes det et fleksibelt skoleskema, hvor eleverne kompenseres med kortere skoledage andre tidspunkter i løbet af ugen eller i løbet af skoleåret. I udskolingen skyldes de lange skoledage ligeledes et fleksibelt skoleskema, men også ofte skematekniske årsager såsom lektionslængden, lokalefordeling og skemalægning.

30 pct. af skolerne har benyttet **folkeskolelovens § 16 b** til at afkorte skoledagens længde på et eller flere klassetrin i indeværende skoleår. Det er især klasser på mellemtrinnet og i udskolingen, der har fået afkortet skoledagens længde ved hjælp af § 16 b. Formålet er i langt de fleste tilfælde at understøtte elevernes faglige udvikling.

2 INDSKOLINGEN

HVILKE KLASSETRIN I INDSKOLINGEN HAR TIMER EFTER KL. 14?

Og hvornår slutter de seneste skemalagte timer?

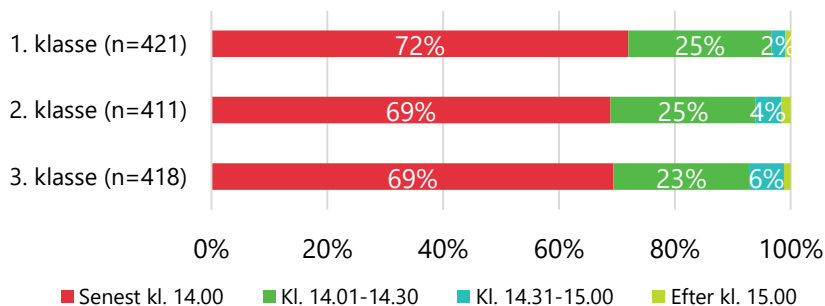
Tabel 1: Hvilke klassetrin på skolen har timer efter kl. 14 mindst én dag i uge 35? (Procentdel af skolerne)

Klassetrin	Ja	Nej	Antal skoler
1. klasse	24,0%	76,0%	857
2. klasse	24,6%	75,4%	858
3. klasse	26,7%	73,3%	861

Tabel 1 viser, hvor stor en procentdel af skolerne hvor mindst en klasse på de pågældende klassetrin har timer efter kl. 14.00 mindst én dag i uge 35. På en skole, der har angivet, at 1. klasse har timer efter kl. 14 mindst én dag i uge 35, gælder dette altså ikke nødvendigvis alle klasser på 1. klassetrin.

For alle tre klassetrin i indskoling er andelen omtrent den samme, nemlig omkring 25 pct. Det er altså cirka hver fjerde skole, hvor mindst en af klasserne på hvert af de tre klassetrin i indskoling har undervisning efter kl 14.00 i uge 35.

Figur 1: Hvornår slutter de seneste skemalagte timer på klassetrinnet i løbet af uge 35? (Procentdel af skolerne)

Figur 1 viser, hvornår de seneste skemalagte timer slutter på hvert af de tre klassetrin i indskoling. Igen er tendensen for de tre klassetrin i indskoling ens. Der er dog en lille tendens til lidt længere undervisningsdage, jo højere klassetrinnet bliver, men der er kun meget få skoler, som siger, at den seneste time slutter efter 14.30.

Note: Procentdelen af skoler, der ifølge Tabel 1 har timer efter kl. 14.00 er ikke helt identisk med tallene i Figur 1, fordi der ikke er detaljerede oplysninger for alle klassetrin på hver skole. Der indgår derfor flere skoler i Tabel 1 end i Figur 1.

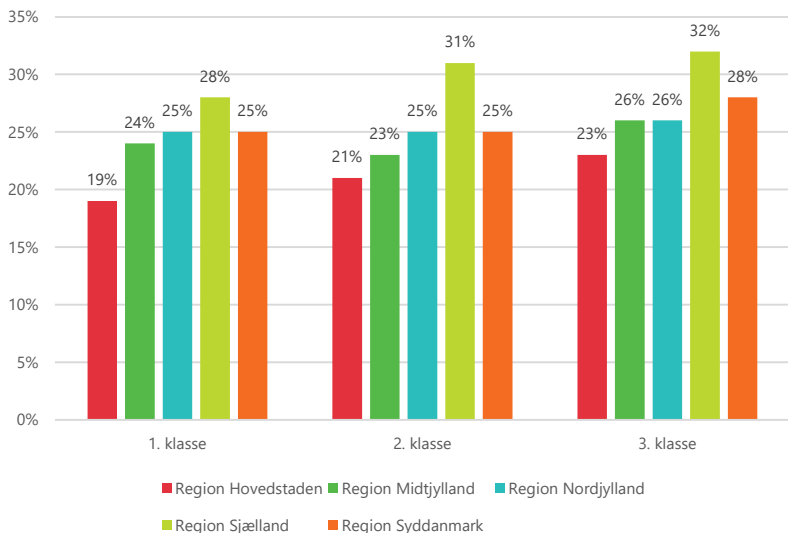
HVILKEN BETYDNING HAR SKOLESTØRRELSE OG REGION?

Indskolingen

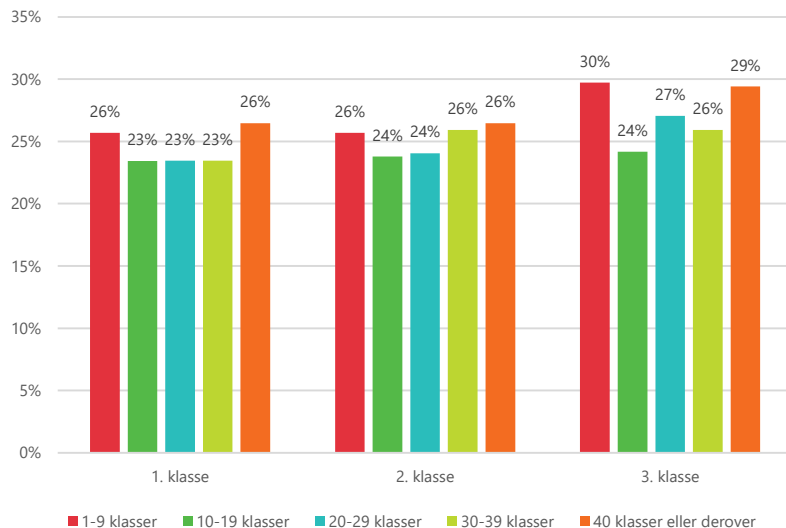
Der er ikke store regionale forskelle mellem skolerne. Dog er der en tendens til, at skolerne i Region Sjælland lidt oftere har undervisning efter kl. 14.00. Omvendt er der en lidt mindre andel af skolerne i Region Hovedstaden, som har undervisning efter kl. 14.00 end i de øvrige regioner.

Skolestørrelsen ser heller ikke ud til at have markant betydning for skoledagens længde. For 1. klasse og 2. klasse er forskellene meget små. For 3. klasserne er der en lille tendens til, at de meget små og meget store skoler lidt oftere har undervisning efter kl. 14.00.

Figur 2: Hvilke klassetrin i indskolingen har timer efter kl. 14.00 mindst én dag i uge 35 - opdelt på regioner

Figur 3: Hvilke klassetrin i indskolingen har timer efter kl. 14.00 mindst én dag i uge 35 - opdelt efter skolestørrelse

HVORNÅR SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER?

Indskoling

I Tabel 2-4 på de to næste sider er det angivet, hvor mange dage i løbet af uge 35 klasserne i indskoling har timer efter kl. 14.00 (Tabel 2), kl. 14.30 (Tabel 3) og kl. 15.00 (Tabel 4). For at skolerne i spørgeskemaet ikke har skullet svare på detaljerede oplysninger om alle klassetrin, er der for hver skole blevet udvalgt tre tilfældige klassetrin (fx 1., 4. og 7. klasse), hvor skolerne er blevet spurgt om uddybende oplysninger på klasseniveau. Det betyder, at antallet af klasser, der indgår i tabellerne, er mindre end det samlede antal klasser på de skoler, der indgår i kortlægningen. Da det er tilfældigt udvalgt, hvilke klassetrin der indgår fra den enkelte skole, er resultaterne fortsat repræsentative for landets folkeskoler.

I indskoling (1.-3. klasse) er det under 1 pct. af klasserne på alle tre klassetrin, der har undervisning efter kl. 15.00 én eller flere dage om ugen. Der er også relativt få klasser, der har undervisning efter kl. 14.30 én eller flere dage om ugen, nemlig ca. 3 pct. af 1. klasserne og ca. 5 pct. af 2. og 3. klasserne. Til gengæld er det ikke helt ualmindeligt, at klasser i indskoling har undervisning efter kl. 14.00. Cirka en fjerdedel af klasserne på alle tre klassetrin har undervisning efter kl. 14.00 mindst én dag om ugen.

HVOR MANGE DAGE OM UGEN SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER EFTER KL. 14.00 ELLER 14.30?

Tabel 2: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.00 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
1. klasse	75,8%	2,1%	3,1%	3,9%	3,1%	12,1%	1010
2. klasse	72,8%	3,0%	3,4%	3,7%	3,7%	13,5%	989
3. klasse	74,5%	3,4%	3,5%	4,9%	2,5%	11,2%	971

Tabel 3: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.30 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14.30)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
1. klasse	96,9%	1,4%	1,0%	0,0%	0,4%	0,3%	1010
2. klasse	95,1%	2,8%	0,6%	0,1%	0,5%	0,8%	989
3. klasse	95,2%	2,1%	1,2%	0,5%	0,8%	0,2%	971

HVOR MANGE DAGE OM UGEN SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER EFTER KL. 15.00?

Tabel 4: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 15.00 (Procentdel af klasserne)

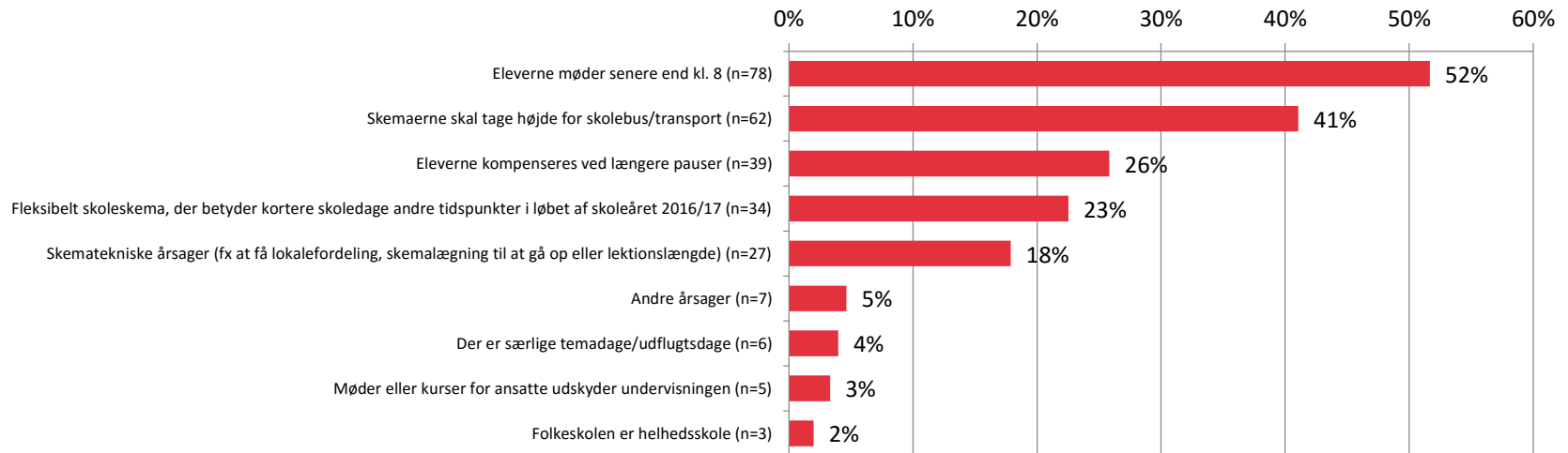
Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 15.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
1. klasse	99,5%	0,2%	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	1010
2. klasse	99,3%	0,5%	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%	989
3. klasse	99,5%	0,2%	0,0%	0,1%	0,2%	0,0%	971

ÅRSAGER TIL UNDERVISNING EFTER KL. 14

Indskolingen

Ifølge skolerne er den hyppigste årsag til, at de har undervisning efter kl. 14.00 i indskolingen, at eleverne til gengæld møder senere end kl. 8. På godt halvdelen af skolerne er dette tilfældet. 41% af skolerne siger, at de har undervisning efter kl. 14.00, fordi de skal tage hensyn til elevernes skolebus eller transport. Omtrent en fjerdedel siger desuden, at eleverne kompenseres for den længere undervisningsdag med længere pauser.

Figur 4: Angiv venligst årsager til, at nogle klasser i indskolingen har undervisning efter kl. 14 (mulighed for flere svar)

3 MELLEMTETRINNET

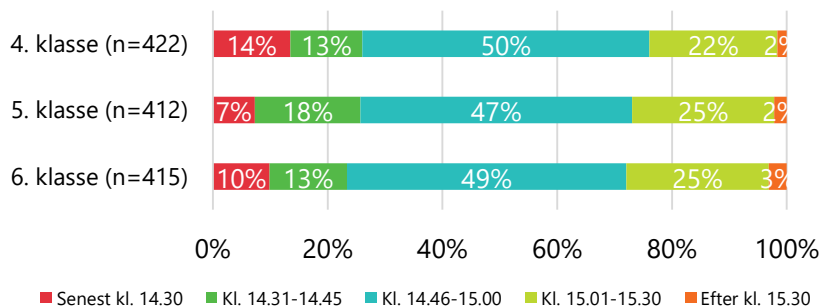
HVILKE KLASSETRIN PÅ MELLEMRINNET HAR TIMER EFTER KL. 14.30?

Og hvornår slutter de seneste skemalagte timer?

Tabel 5: Hvilke klassetrin på skolen har timer efter kl. 14.30 mindst én dag i uge 35? (Procentdel af skolerne)

Klassetrin	Ja	Nej	Antal skoler
4. klasse	86,7%	13,3%	858
5. klasse	88,8%	11,2%	858
6. klasse	89,4%	10,6%	853

Figur 5: Hvornår slutter de seneste skemalagte timer på klassetrinnet i løbet af uge 35?
(Procentdel af skolerne)

Tabel 5 viser, hvor stor en procentdel af skolerne der har timer efter kl. 14.30 på de tre klassetrin på mellemtrinnet mindst én dag i uge 35. På en skole, der har angivet, at 6. klasse har timer efter kl. 14.30 mindst én dag i uge 35, gælder dette altså ikke nødvendigvis alle klasser på 6. klassetrin.

Som det fremgår, er det langt hovedparten af skolerne, som har undervisning på mellemtrinnet efter kl. 14.30 for mindst en af klasserne på hvert af de tre klassetrin. Ca. 87 pct. af skolerne svarer, at mindst én af deres 4. klasser har undervisning efter kl. 14.30, mens det samme gælder ca. 89 pct. af skolerne på 5. og 6. klassetrin.

De tre klassetrin ligner også i høj grad hinanden, når der ses på, hvornår de seneste skemalagte timer slutter. Som det fremgår af Figur 5, er det mest hyppigt, at de seneste skemalagte timer slutter mellem kl. 14.46 og 15.00.

Note: Procentdelen af skoler, der ifølge Tabel 5 har timer efter kl. 14.30, er ikke helt identisk med tallene i Figur 5, fordi der ikke er detaljerede oplysninger for alle klassetrin på hver skole. Der indgår derfor flere skoler i Tabel 5 end i Figur 5.

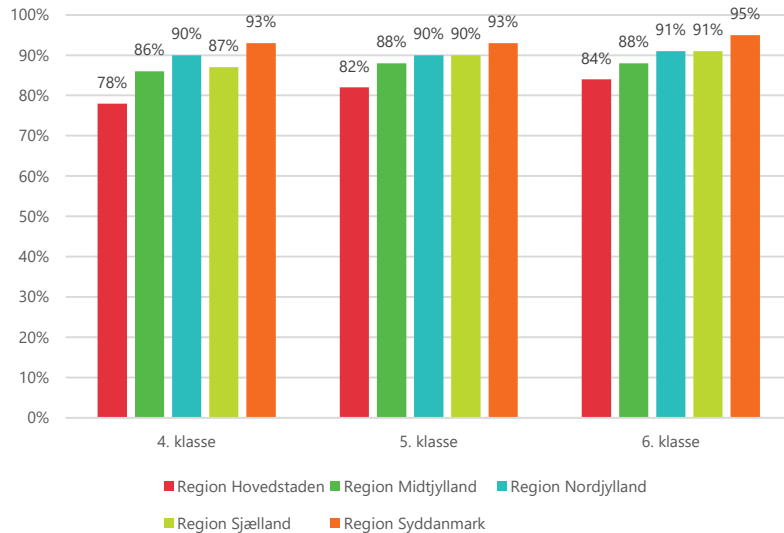
HVILKEN BETYDNING HAR SKOLESTØRRELSE OG REGION?

Mellemtrinnet

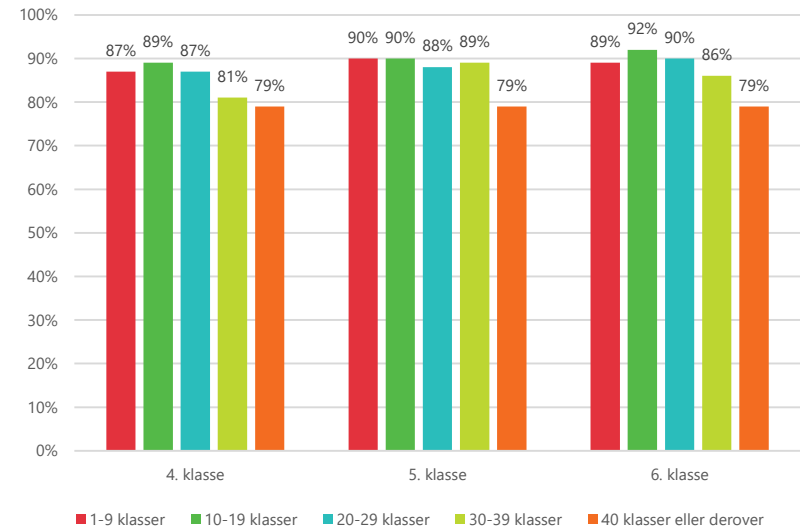
Ligesom ved indskolingen ser det ikke ud til, at der er store regionale forskelle. Igen er der dog en tendens til, at skolerne i Region Hovedstaden sjældnere har skoledage efter kl. 14.30 på mellemtrinnet. Der er ligeledes en meget svag tendens til, at lange undervisningsdage er lidt hyppigere i Region Syddanmark.

Kun de største skoler med 40 klasser eller derover skiller sig lidt ud, ved at en mindre andel af de store skoler har undervisning efter kl. 14.30 sammenlignet med de øvrige skoler.

Figur 6: Hvilke klassetrin på mellemtrinnet har timer efter kl. 14.30 mindst én dag i uge 35 - opdelt på regioner

Figur 7: Hvilke klassetrin på mellemtrinnet har timer efter kl. 14.30 mindst én dag i uge 35 - opdelt efter skolestørrelse

HVORNÅR SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER?

Mellemtrinnet

I Tabel 6-9 på de to næste sider er det angivet, hvor mange dage i løbet af uge 35 klasserne på mellemtrinnet har timer efter kl. 14.30 (Tabel 6), kl. 14.45 (Tabel 7), kl. 15.00 (Tabel 8) og kl. 15.30 (Tabel 9). For at skolerne i spørgeskemaet ikke har skullet svare på detaljerede oplysninger om alle klassetrin, er der for hver skole blevet udvalgt tre tilfældige klassetrin (fx 1., 4. og 7. klasse), hvor skolerne er blevet spurgt om uddybende oplysninger på klasseniveau. Det betyder, at antallet af klasser, der indgår i tabellerne, er mindre end det samlede antal klasser på de skoler, der indgår i kortlægningen. Da det er tilfældigt udvalgt, hvilke klassetrin, der indgår fra den enkelte skole, er resultaterne fortsat repræsentative for landets folkeskoler.

På mellemtrinnet (4.-6. klasse) er det ca. 2 pct. af klasserne på alle tre klassetrin, der har undervisning efter kl. 15.30 én eller flere dage om ugen. Andelen af klasserne, der har undervisning efter kl. 15.00 én eller flere dage om ugen varierer fra 20 pct. i 4. klasse til 26 pct. i 5. klasse. Der er dog relativt få klasser (ca. 1 pct.), der har undervisning efter kl. 15.00 enten 4 eller 5 dage om ugen.

Det er til gengæld meget almindeligt, at klasser på mellemtrinnet har undervisning efter kl. 14.30 og efter kl. 14.45. Mellem 78 pct. og 85 pct. af klasserne på de tre klassetrin har undervisning efter kl. 14.30 mindst én dag om ugen. Relativt få klasser (3-5 pct.) har undervisning efter kl. 14.30 alle skoleugens 5 dage.

Note: Eleverne på mellemtrinnet skal ifølge reglerne om undervisningstidens samlede længde have mindst 1.320 timer på et skoleår, hvilket gennemsnitligt svarer til 33 timer om ugen – eller 6,6 timer om dagen, hvis alle skoledage er lige lange og der tilrettelægges efter et skoleår, der består af 40 uger (de 40 uger er et kendt eksempel og ikke en lovreguleret årsnorm). Når der i undersøgelsen er en relativt stor andel af klasser på mellemtrinnet, der har dage, hvor eleverne har undervisning efter kl. 14:30, kan det således have sammenhæng med, at skoler for at opfylde årsnormen for de enkelte klasser planlægger med en eller flere dage, hvor undervisningen afsluttes efter kl. 14:30.

HVOR MANGE DAGE OM UGEN SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER EFTER KL. 14.30 ELLER 14.45?

Tabel 6: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.30 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14.30)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
4. klasse	21,9%	11,3%	14,6%	40,0%	8,9%	3,3%	1026
5. klasse	14,5%	8,8%	16,5%	42,3%	12,5%	5,4%	951
6. klasse	16,1%	8,3%	16,4%	42,3%	13,5%	3,4%	959

Tabel 7: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.45 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14.45)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
4. klasse	34,7%	11,0%	13,0%	35,2%	5,4%	0,7%	1026
5. klasse	31,9%	10,0%	13,4%	35,9%	7,4%	1,4%	951
6. klasse	28,5%	9,9%	15,0%	38,1%	7,3%	1,2%	959

HVOR MANGE DAGE OM UGEN SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER EFTER KL. 15.00 ELLER 15.30?

Tabel 8: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 15.00 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 15.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
4. klasse	79,8%	8,0%	2,5%	8,8%	0,9%	0,0%	1026
5. klasse	74,3%	8,7%	5,4%	10,6%	0,5%	0,4%	951
6. klasse	75,6%	7,7%	5,9%	9,4%	0,8%	0,5%	959

Tabel 9: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 15.30 (Procentdel af klasserne)

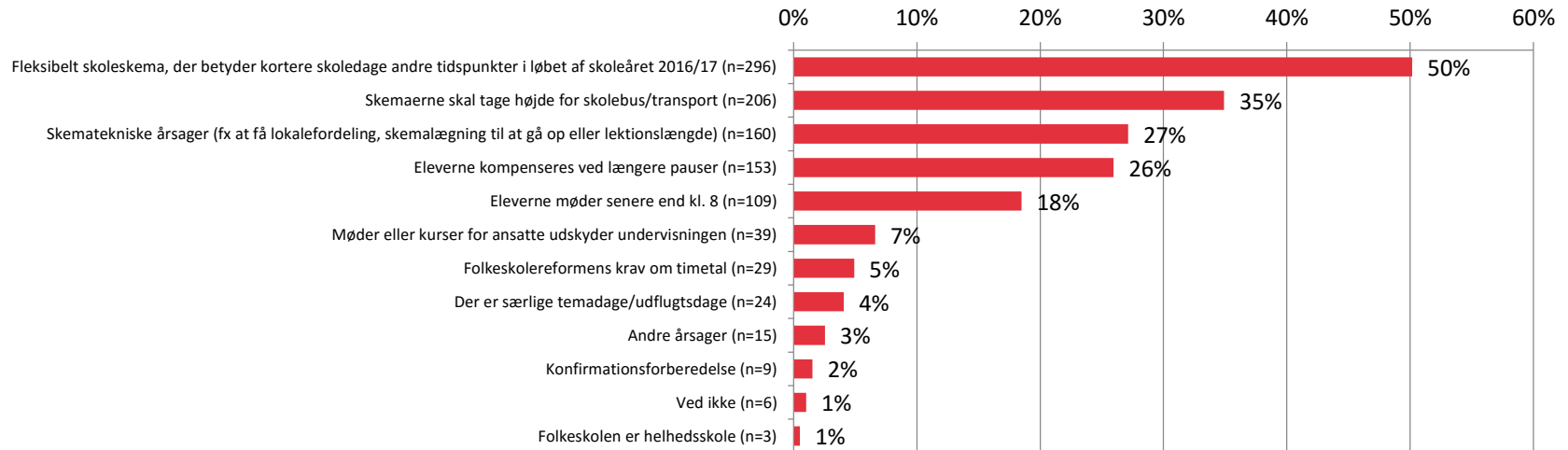
Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 15.30)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
4. klasse	98,4%	0,8%	0,5%	0,0%	0,3%	0,0%	1026
5. klasse	97,6%	1,9%	0,1%	0,2%	0,2%	0,0%	951
6. klasse	98,0%	1,6%	0,2%	0,5%	0,2%	0,2%	959

ÅRSAGER TIL UNDERVISNING EFTER KL. 14.30

Mellemtrinnet

Sammenlignet med indskolingen, er der relativt få skoler, som begrundet skoledage efter kl. 14.30 på mellemtrinnet med, at eleverne møder efter kl. 8.00. I stedet siger halvdelen, at de har undervisning efter kl. 14.30 på mellemtrinnet, fordi skoleskemaet er fleksibelt, så eleverne har kortere skoledage på andre tidspunkter i løbet af året. Desuden siger en tredjedel, at årsagen er, at der skal tages højde for skolebus og transport.

Figur 8: Angiv venligst årsager til, at nogle klasser på mellemtrinnet har undervisning efter kl. 14.30 (mulighed for flere svar)

4 UDSKOLINGEN

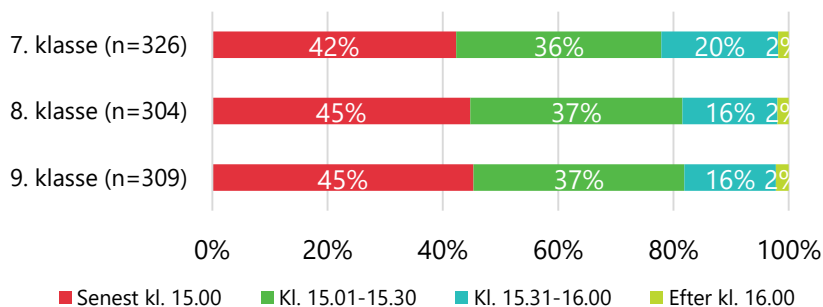
HVILKE KLASSETRIN I UDSKOLINGEN HAR TIMER EFTER KL. 15?

Og hvornår slutter de seneste skemalagte timer?

Tabel 10: Hvilke klassetrin på skolen har timer efter kl. 15.00 mindst én dag i uge 35? (Procentdel af skolerne)

Klassetrin	Ja	Nej	Antal skoler
7. klasse	55,3%	44,7%	662
8. klasse	53,2%	46,8%	649
9. klasse	53,9%	46,1%	648

Figur 9: Hvornår slutter de seneste skemalagte timer på klassetrinnet i løbet af uge 35?
(Procentdel af skolerne)

Tabel 10 viser, hvor stor en procentdel af skolerne, der har timer efter kl. 15.00 på de tre klassetrin i udskolingen mindst én dag i uge 35. På en skole, der har angivet, at 8. klasse har timer efter kl. 15.00 mindst én dag i uge 35, gælder dette altså ikke nødvendigvis alle klasser på 8. klassetrin.

Det fremgår, at godt halvdelen af skolerne siger, at de har undervisning efter kl. 15.00 for klasser i udskolingen, og denne andel er stort set den samme uanset klassetrin.

Figur 9 viser, at de seneste skemalagte timer i udskolingen typisk enten slutter senest kl. 15 eller kl. 15.01 – 15.30. På op imod hver femte skole slutter de seneste skemalagte timer dog først kl. 15.31 – 16.00. Til gengæld forekommer skemalagte timer efter kl. 16.00 relativt sjældent, nemlig på ca. 2 pct. af skolerne.

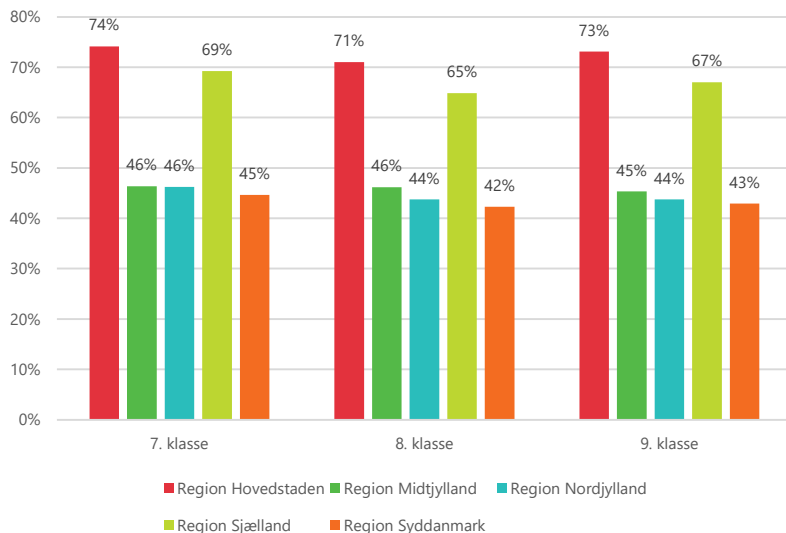
Note: Procentdelen af skoler, der ifølge Tabel 10 har timer efter kl. 15 er ikke helt identisk med tallene i Figur 9, fordi der ikke er detaljerede oplysninger for alle klassetrin på hver skole. Der indgår derfor flere skoler i Tabel 10 end i Figur 9.

HVILKEN BETYDNING HAR SKOLESTØRRELSE OG REGION?

Udskoling

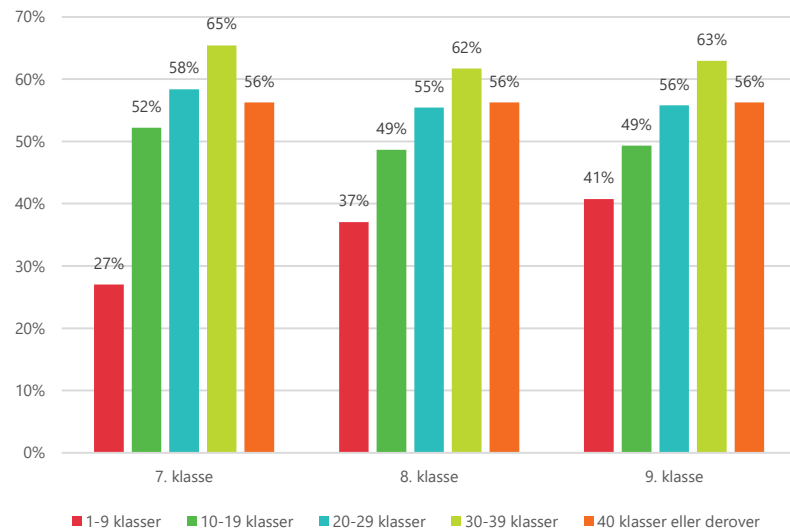
Modsat indskoling og mellemtrin er der væsentlige regionale forskelle i udskoling. I både Region Sjælland og Region Hovedstaden siger omtrent syv ud af ti skoler, at de har undervisning efter kl. 15.00, mens dette gælder knap halvdelen i de øvrige regioner. Der var samme tendens i undersøgelsen i 2015.

Figur 10: Hvilke klassetrin i udskoling har timer efter kl. 15.00 mindst én dag i uge 35 - opdelt på regioner

Særligt de små skoler med under 10 klasser har relativt sjældent undervisning efter kl. 15.00, mens det er mest udbredt på skoler med mellem 30 og 39 klasser.

Figur 11: Hvilke klassetrin i udskoling har timer efter kl. 15.00 mindst én dag i uge 35 - opdelt efter skolestørrelse

HVORNÅR SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER?

Udskolingens

I Tabel 11-13 på de to næste sider er det angivet, hvor mange dage i løbet af uge 35 klasserne i udskolingens har timer efter kl. 15.00 (Tabel 11), kl. 15.30 (Tabel 12) og kl. 16.00 (Tabel 13). For at skolerne i spørgeskemaet ikke har skullet svare på detaljerede oplysninger om alle klassetrin, er der for hver skole blevet udvalgt tre tilfældige klassetrin (fx 1., 4. og 7. klasse), hvor skolerne er blevet spurgt om uddybende oplysninger på klasseniveau. Det betyder, at antallet af klasser, der indgår i tabellerne, er mindre end det samlede antal klasser på de skoler, der indgår i kortlægningen. Da det er tilfældigt udvalgt, hvilke klassetrin, der indgår fra den enkelte skole, er resultaterne fortsat repræsentative for landets folkeskoler.

I udskolingens (7.-9. klasse) har cirka halvdelen af klasserne undervisning efter kl. 15.00 mindst én dag om ugen. Fra 15 til 19 pct. af klasserne på de tre klassetrin har også undervisning efter kl. 15.30 mindst én dag om ugen. Det er dog relativt sjældent, at klasserne har undervisning efter kl. 15.30 mere end maksimalt to dage om ugen. Skemalagte timer efter kl. 16.00 er ligeledes relativt sjældent. Cirka 2 pct. af klasserne på hvert af de tre klassetrin har undervisning efter kl. 16.00 mindst én dag om ugen.

HVOR MANGE DAGE OM UGEN SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER EFTER KL. 15.00 ELLER 15.30?

Tabel 11: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 15.00 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 15.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
7. klasse	46,8%	9,6%	12,8%	12,8%	8,8%	9,2%	901
8. klasse	50,1%	11,8%	9,7%	11,7%	11,2%	5,6%	835
9. klasse	51,5%	10,6%	12,0%	11,0%	8,4%	6,5%	837

Tabel 12: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 15.30 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 15.30)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
7. klasse	80,8%	10,0%	7,5%	1,4%	0,2%	0,3%	901
8. klasse	83,4%	10,9%	4,3%	0,5%	0,6%	0,2%	835
9. klasse	84,6%	9,3%	4,5%	1,0%	0,6%	0,0%	837

HVOR MANGE DAGE OM UGEN SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER EFTER KL. 16.00?

Tabel 13: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 16.00 (Procentdel af klasserne)

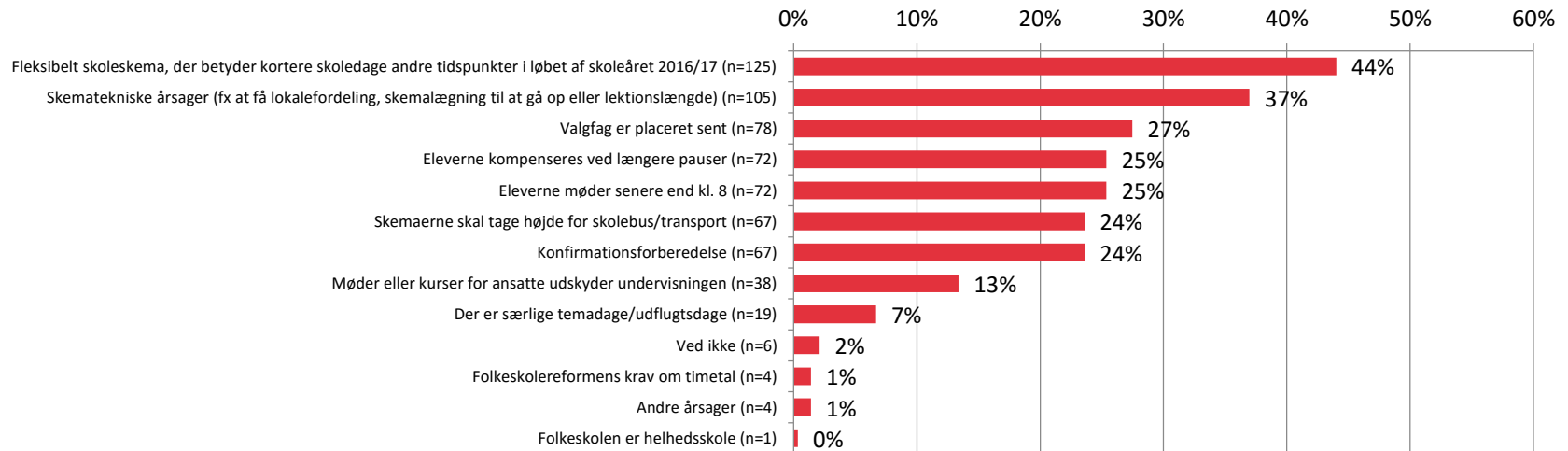
Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 16.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
7. klasse	98,1%	1,3%	0,6%	0,0%	0,3%	0,0%	901
8. klasse	98,0%	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	835
9. klasse	97,6%	2,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	837

ÅRSAGER TIL UNDERVISNING EFTER KL. 15

Udskolingen

Ligesom for mellemtrinnet, er den hyppigst nævnte årsag til, at klasser i udskolingen har undervisning efter kl. 15.00, at skoleskemaet er fleksibelt, så eleverne har kortere dage på andre tidspunkter i løbet af året. Dette nævnes af 44 pct. Lidt mere end hver tredje angiver skematekniske årsager.

Figur 12: Angiv venligst årsager til, at nogle klasser i udskolingen har undervisning efter kl. 15 (mulighed for flere svar)

5

UDVIKLING FRA 2015 TIL 2016

HVILKE KLASSETRIN I INDSKOLINGEN HAR TIMER EFTER KL. 14?

Udvikling fra 2015 til 2016

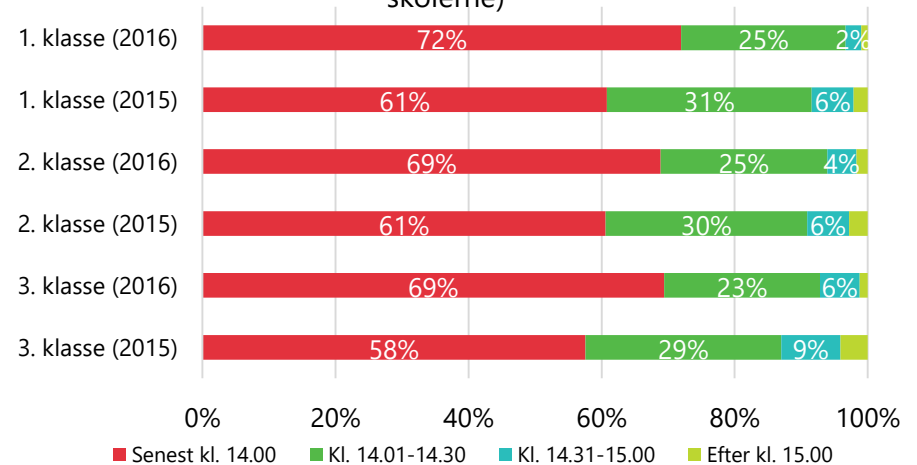
Færre skoler har i 2016 mindst én klasse i indskoling, der har undervisning efter kl. 14 mindst én dag om ugen, sammenlignet med 2015. Sammenligner man andelen af klasser i indskoling, der har undervisning efter kl. 14, med sidste år, er andelen også blevet mindre. Som det fremgår på næste side, er andelen faldet fra ca. 37 pct. af klasserne i 2015 til ca. 25 pct. i 2016. Begge år er der kun små forskelle mellem de tre klassetrin. Tallene fra 2015 er kun baseret på hjemmesidesøgningen og er derfor behæftet med lidt større usikkerhed end tallene fra 2016.

Tabel 14: Hvilke klassetrin på skolen har timer efter kl. 14 mindst én dag i uge 35? (Procentdel af skolerne)

Klassetrin	Ja - 2016	Ja - 2015
1. klasse	24,0%	39,2 %
2. klasse	24,6%	39,4%
3. klasse	26,7%	42,5%

Note: tal fra 2015 er kun baseret på hjemmesidegennemgang.

Figur 13: Hvornår slutter de seneste skemalagte timer på klassetrinnet i løbet af uge 35? (Procentdel af skolerne)

HVOR MANGE DAGE OM UGEN SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER EFTER KL. 14.00?

Tabel 15: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.00 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
1. klasse (2016)	75,8%	2,1%	3,1%	3,9%	3,1%	12,1%	1010
1. klasse (2015)	61,9%	2,1%	7,3%	4,7%	3,2%	20,8%	341

Tabel 16: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.00 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
2. klasse (2016)	72,8%	3,0%	3,4%	3,7%	3,7%	13,5%	989
2. klasse (2015)	63,1%	1,2%	6,3%	5,4%	2,7%	21,1%	331

Tabel 17: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.00 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
3. klasse (2016)	74,5%	3,4%	3,5%	4,9%	2,5%	11,2%	971
3. klasse (2015)	62,8%	3,8%	4,9%	5,5%	2,6%	20,3%	344

Note: tal fra 2015 er kun baseret på hjemmesidegennemgang.

HVILKE KLASSETRIN PÅ MELLEMRINNET HAR TIMER EFTER KL. 14.30?

Udvikling fra 2015 til 2016

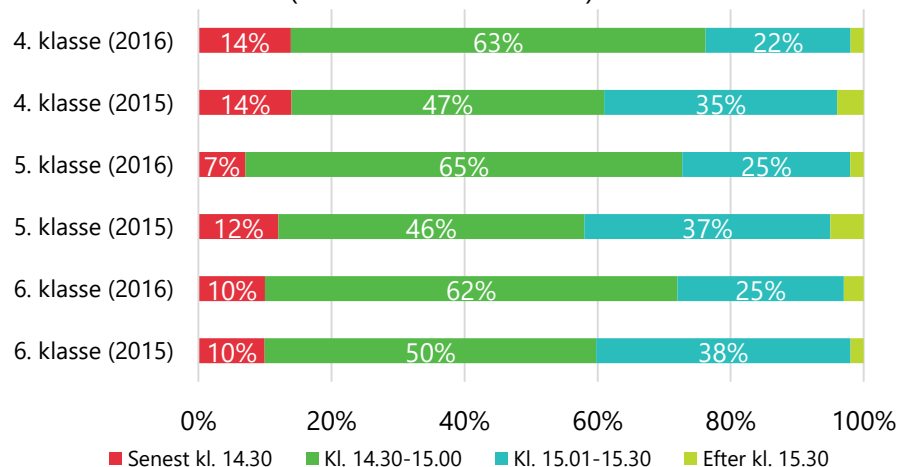
På mellemtrinnet ser der ikke ud til at være væsentlig forskel mellem 2015 og 2016, når der ses på andelen af skoler med mindst én klasse, der har undervisning efter kl. 14.30 mindst én dag om ugen. Sammenligner man andelen af klasser på mellemtrinnet, der har undervisning efter kl. 14.30, med sidste år, er andelen dog blevet lidt større: fra ca. 75 pct. i 2015 til ca. 78 pct. i 2016 for 4. klasserne og fra ca. 80 pct. i 2015 til ca. 85 pct. i 2016 for 5.-6.-klasserne (se tabeller på næste side). Når der ses på, hvornår de seneste skemalagte timer slutter, er der omvendt en tendens til, at en større andel i 2016 siger, at de slutter undervisningen senest kl. 15. Igen skal det nævnes, at resultaterne fra 2015 kun er baseret på hjemmesidesøgningen og derfor behæftet med lidt større usikkerhed end i 2016.

Tabel 18: Hvilke klassetrin på skolen har timer efter kl. 14.30 mindst én dag i uge 35? (Procentdel af skolerne)

Klassetrin	Ja - 2016	Ja - 2015
4. klasse	86,7%	85,7 %
5. klasse	88,8%	88,3%
6. klasse	89,4%	90,2%

Note: tal fra 2015 er kun baseret på hjemmesidegennemgang.

Figur 14: Hvornår slutter de seneste skemalagte timer på klassetrinnet i løbet af uge 35? (Procentdel af skolerne)

HVOR MANGE DAGE OM UGEN SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER EFTER KL. 14.30?

Tabel 19: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.30 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14.30)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
4. klasse (2016)	21,9%	11,3%	14,6%	40,0%	8,9%	3,3%	1026
4. klasse (2015)	24,5%	5,9%	11,5%	39,2%	13,6%	5,3%	339

Tabel 20: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.30 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14.30)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
5. klasse (2016)	14,5%	8,8%	16,5%	42,3%	12,5%	5,4%	951
5. klasse (2015)	19,1%	5,1%	9,7%	42,6%	18,3%	5,1%	350

Tabel 21: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 14.30 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 14.30)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
6. klasse (2016)	16,1%	8,3%	16,4%	42,3%	13,5%	3,4%	959
6. klasse (2015)	20,5%	3,3%	10,7%	40,2%	17,3%	8,0%	336

Note: tal fra 2015 er kun baseret på hjemmesidegennemgang.

HVILKE KLASSETRIN I UDSKOLINGEN HAR TIMER EFTER KL. 15?

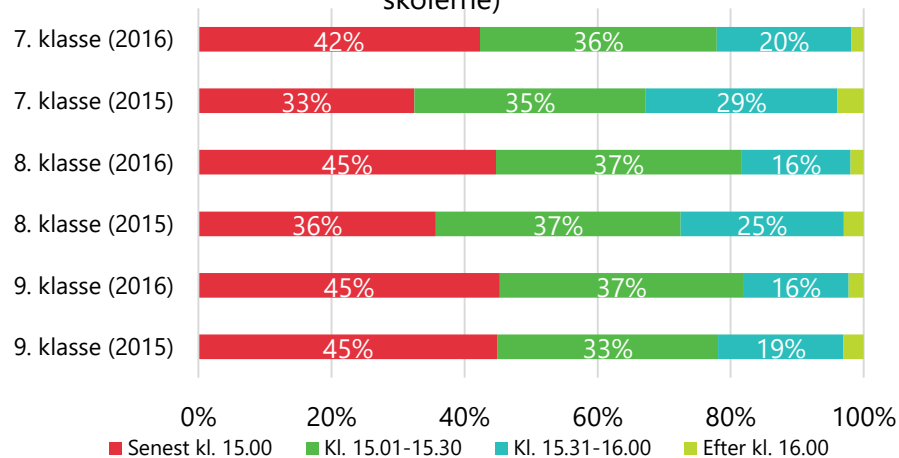
Udvikling fra 2015 til 2016

Andelen af skoler, hvor mindst én 9. klasse har undervisning efter kl. 15 mindst én dag om ugen i uge 35, er stort set den samme i 2016 som i 2015. Til gengæld er der i 7. og 8. klasse lidt færre skoler, der har undervisning efter kl. 15 mindst én dag om ugen i 2016 sammenlignet med 2015. Sammenligner man andelen af klasser i udskolingen, der har undervisning efter kl. 15 med sidste år, er andelen ligeledes blevet mindre: fra omtrent tre ud af fire 7.-8. klasser i 2015 til cirka halvdelen i 2016 og fra ca. 59 pct. af 9. klasserne i 2015 til ca. 48 pct. i 2016. Samme tendens gør sig gældende, når der ses på, hvornår de lange skoledage slutter. Her er der en mindre forskel mellem årene, når der ses på 9. klasse, mens der er en tendens til, at skoledagene oftere slutter lidt tidligere i 2016 end i 2015, når der ses på 7. klasse og 8. klasse.

Tabel 22: Hvilke klassetrin på skolen har timer efter kl. 15 mindst én dag i uge 35? (Procentdel af skolerne)

Klassetrin	Ja - 2016	Ja - 2015
7. klasse	55,3%	67,3 %
8. klasse	53,2%	64,1%
9. klasse	53,9%	56,2%

Figur 15: Hvornår slutter de seneste skemalagte timer på klassetrinnet i løbet af uge 35? (Procentdel af skolerne)

HVOR MANGE DAGE OM UGEN SLUTTER DE SENESTE SKEMALAGTE TIMER EFTER KL. 15.00?

Tabel 23: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 15.00 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 15.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
7. klasse (2016)	46,8%	9,6%	12,8%	12,8%	8,8%	9,2%	901
7. klasse (2015)	26,4%	16,8%	20,5%	12,2%	14,6%	9,4%	745

Tabel 24: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 15.00 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 15.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
8. klasse (2016)	50,1%	11,8%	9,7%	11,7%	11,2%	5,6%	835
8. klasse (2015)	29,6%	13,3%	17,5%	14,5%	14,1%	11,1%	732

Tabel 25: Hvor mange dage i uge 35 har klasserne timer efter kl. 15.00 (Procentdel af klasserne)

Klassetrin	0 dage (ingen undervisning efter kl. 15.00)	1 dag	2 dage	3 dage	4 dage	5 dage	Antal klasser
9. klasse (2016)	51,5%	10,6%	12,0%	11,0%	8,4%	6,5%	837
9. klasse (2015)	40,8%	10,5%	11,4%	17,5%	11,0%	8,7%	725

6 ANVENDELSE AF FOLKE- SKOLELOVENS § 16 B

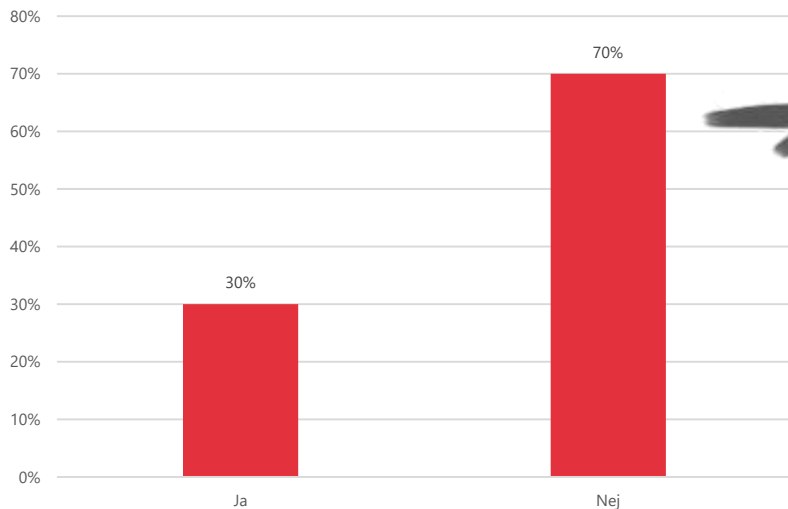

BENYTTER SKOLEN § 16 B - OG HVIS IKKE HVORFOR?

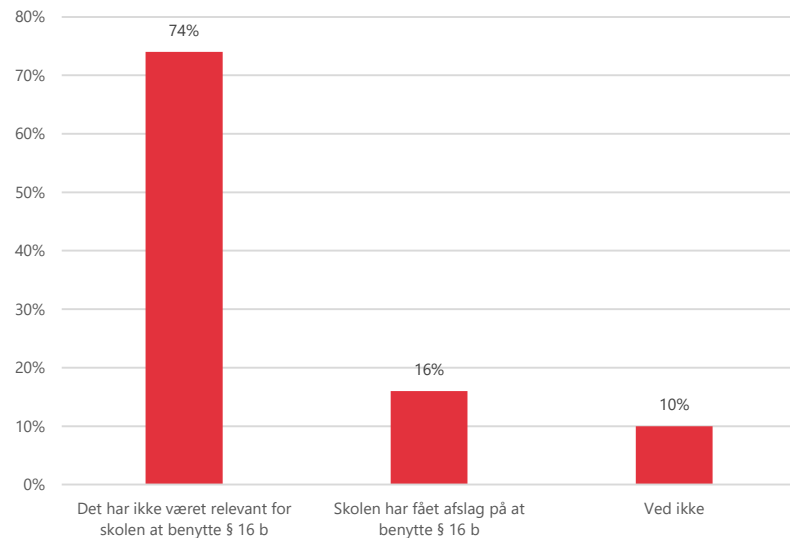
Omtrent 70 pct. af skolerne benytter ikke folkeskolelovens § 16 b til at afkorte skoledagens længde for skoleåret 2016/2017. Af de skoler, der svarer, at de ikke har benyttet paragraffen, siger 74%, at de ikke mener, at det har været relevant at benytte den.

16% af de skoler, som ikke benytter paragraffen, siger dog, at de gerne ville, men at de har fået afslag på dette.

Figur 16. Har skolen benyttet folkeskolelovens § 16 b til at afkorte skoledagens længde på et eller flere klassetrin i indværende skoleår 2016/17?

Figur 17. Hvad er årsagen til at § 16 b ikke er benyttet til at afkorte skoledagens længde?

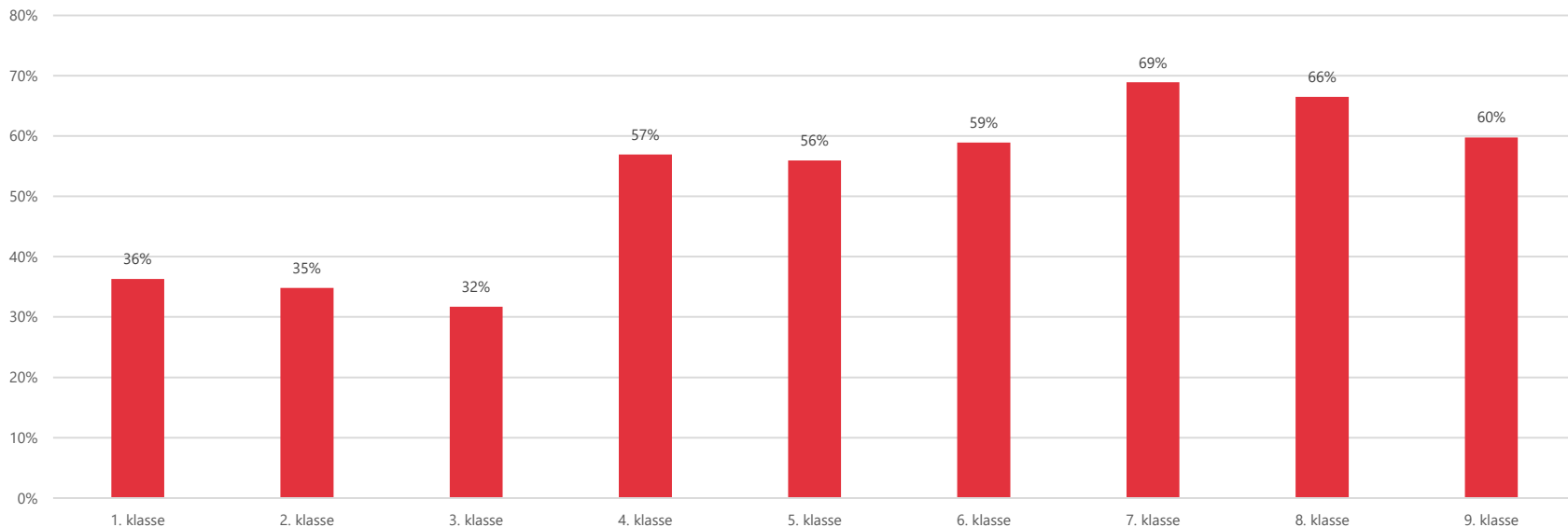

HVILKE KLASSETRIN HAR FÅET AFKORTET SKOLEDAGEN?

Blandt de skoler, der har afkortet længden af skoledagen i kraft af § 16 b, er der en tendens til, at det særligt er på mellemtrinnet og i udskoling, at klasserne får afkortet skoledagen. Når der ses på indskoling, svarer omtrent hver tredje skole, at mindst én klasse på skolen har fået afkortet skoledagen.

På mellemtrinnet og i udskoling varierer andelen af skoler, som siger, at de har afkortet skoledagen for mindst én klasse på klassetrinnet fra 56 til 69 pct. De højeste andele findes i 7. klasse (69 pct.) og 8. klasse (66 pct.).

Figur 18. Har mindst én klasse på det pågældende klassetrin fået afkortet skoledagens længde ved hjælp af §16 b? (andel af skolerne)

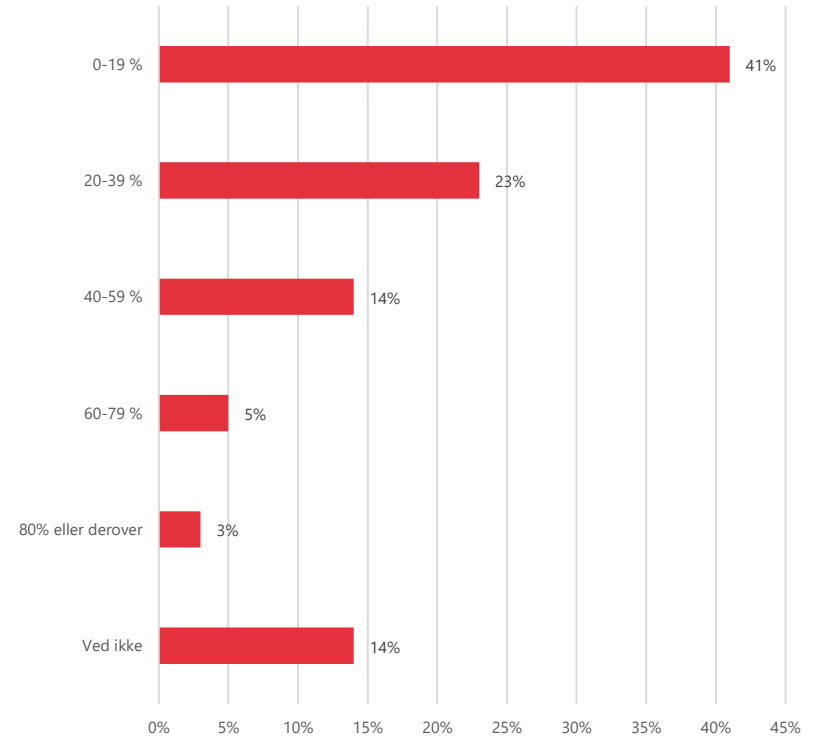

HVOR MEGET ER DEN UNDERSTØTTENDE UNDERVISNING AFKORTET?

De fleste skoler, som benytter § 16 b, har reduceret den understøttende undervisning med under 20 pct. (41 pct. af skolerne) eller med 20-39 pct. (23 pct. af skolerne).

Kun ganske få skoler har valgt at fjerne næsten al den understøttende undervisning ved brug af § 16 b.

Figur 19. Hvor meget har de klasser, der anvender § 16 b i indværende skoleår 2016/17, i gennemsnit per uge afkortet den understøttende undervisning?

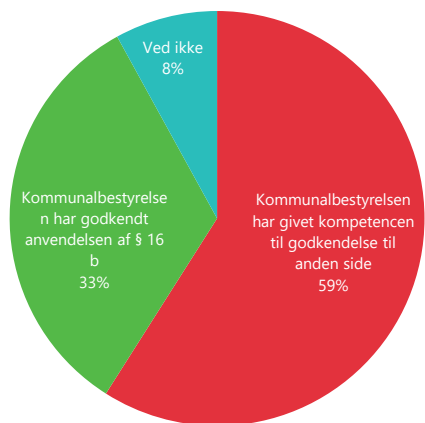

HVEM HAR GODKENDT ANVENDELSEN AF § 16 B?

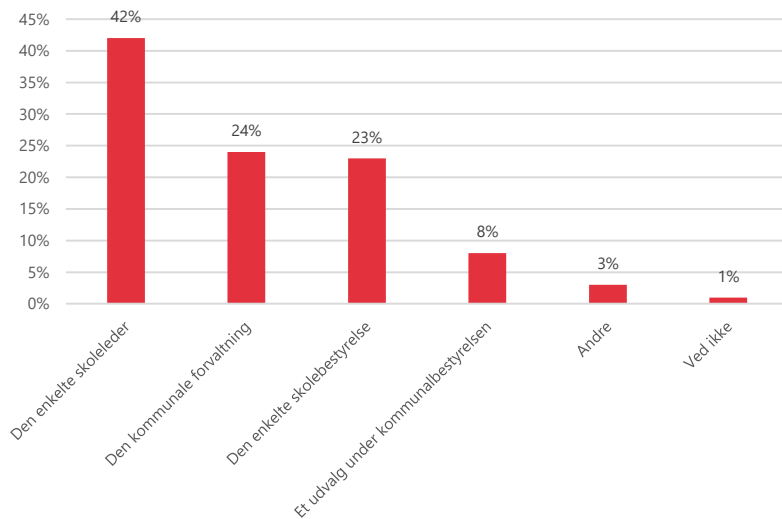
En tredjedel af de skoler, som benytter sig af § 16 b, siger, at det er kommunalbestyrelsen, som har godkendt anvendelsen af denne, mens knap seks ud af ti siger, at kommunalbestyrelsen har delegeret kompetencen til at godkende brug af § 16 b til anden side.

Heraf er det oftest den enkelte skoleleder, som kommunalbestyrelsen har delegeret kompetencen til (42 pct.). I knap hvert fjerde tilfælde er kompetencen delegeret til henholdsvis den kommunale forvaltning og den enkelte skolebestyrelse.

Figur 20. Hvem har godkendt anvendelsen af § 16 b til at afkorte skoledagens længde?

Figur 21. Hvem har kommunalbestyrelsen givet kompetencen til at godkende anvendelsen af § 16 b til?

FORMÅL MED AT ANVENDE § 16 B

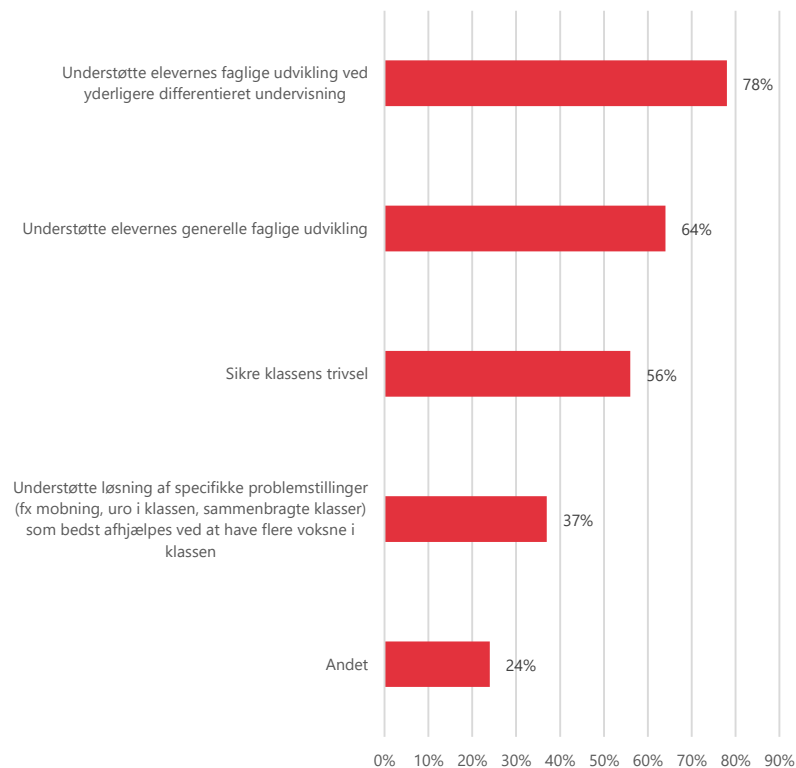
Godt tre ud af fire af skoler, som benytter sig af § 16 b, siger, at de gør det for at ”understøtte elevernes faglige udvikling ved yderligere at differentiere undervisningen”. Og godt seks ud af ti siger, at de benytter sig af paragraffen for at understøtte elevernes generelle faglige udvikling.

Lidt over halvdelen af skolerne siger, at årsagen er at sikre klassens trivsel. Lidt mere end hver tredje siger, at brugen af paragraffen giver skolerne mulighed for at løse specifikke problemstillinger, som fx mobning, fordi de kan have flere voksne i klassen.

Endelig har en fjerdedel af skolerne angivet en ‘anden’ årsag. En hyppigt nævnt årsag her er, at det giver rum for konfirmationsforberedelsen. En anden årsag, der nævnes af flere, er, at brugen af paragraffen sker af hensyn til elever med særlige behov.

De samme tendenser ses på tværs af skoler, der har anvendt § 16 b til at afkorte skoledagen for mindst én klasse i henholdsvis indskoling, på mellemtrinnet eller i udskoling.

Figur 22. Hvad er årsagen til at § 16 b ikke er benyttet til at afkorte skoledagens længde? (mulighed for flere svar)

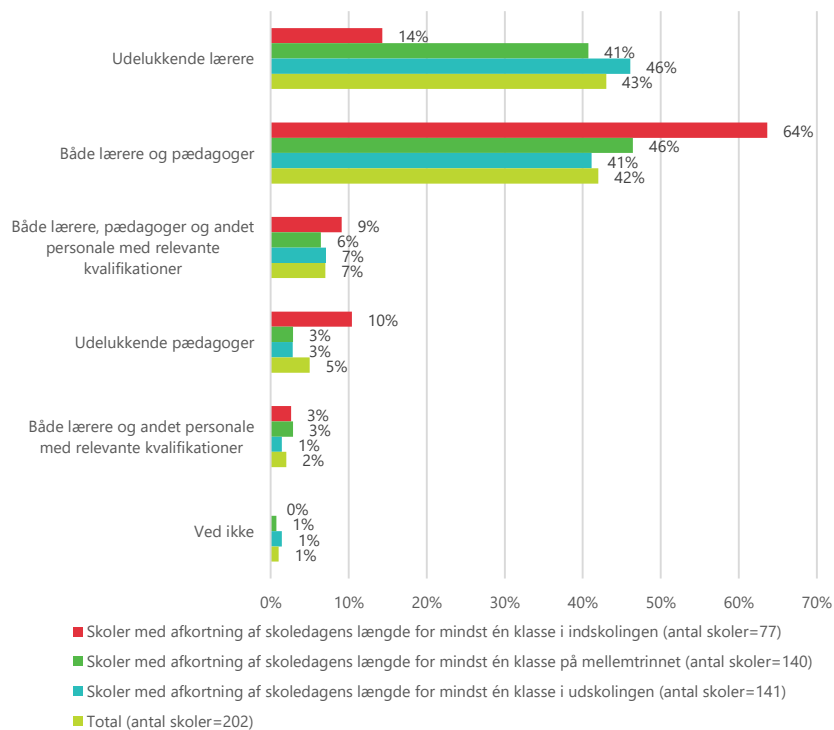
PERSONALE DER ANVENDES VED FLERE VOKSNE I KLASSEN

93% af de skoler, som benytter sig af § 16 b, siger, at der indgår lærere blandt de personalegrupper, der anvendes ved bemanning af flere voksne i klassen som følge af § 16 b. Af de adspurgte skoler siger 43%, at de udelukkende benytter lærere. Samme andel siger, at de bruger lærere og pædagoger. Specielt for de skoler, der har afkortet skoledagens længde på baggrund af § 16 b for mindst én klasse i indskoling, anvendes både lærere og pædagoger ved den ekstra bemanning i klasserne. Omvendt anvender disse skole i mindre grad udelukkende lærere sammenlignet med de skoler, der har afkortet skoledagens længde for mindst én klasse på mellemtrinnet eller i udskoling.

7% siger, at de både bruger lærere, pædagoger og andet personale med relevante kvalifikationer.

Kun 5% af skolerne siger, at de udelukkende benytter pædagoger ved bemanning af flere voksne i klassen.

Figur 23. Hvilke personalegrupper anvendes ved bemanning af flere voksne i klassen, når der er sket en afkortning af skoledagens længde på baggrund af § 16 b?

Note: Den samme skole kan indgå i resultater for indskoling, mellemtrin og udskoling.

7 METODE OG REPRÆSENTATIVITET

METODE

Dataindsamling

Populationen omfatter alle danske folkeskoler med undervisning på 1. – 9. klassetrin, svarende til 1.085 skoler. Skoler med flere undervisningssteder indgår én gang.

Oplysningerne om, hvornår skoledagen slutter for de enkelte klasser, er indsamlet den 29. august-10. september 2016 med udgangspunkt i klasseskemaer for uge 35 gennem:

1. Et webbaseret spørgeskema, som alle skoler blev inviteret til at deltage i via en e-mail til skolens hovedpostkasse.
2. Søgning på skolens hjemmeside efter om skoleskemaer for samtlige klasser er tilgængelige her.
3. Telefoninterview med skoler, hvor skoleskemaerne ikke var tilgængelige på hjemmesiden.

Spørgeskemaerne er besvaret af en repræsentant fra skolens ledelse, en administrativ medarbejder eller andre, der har overblik over skolens undervisningstid.

Datagrundlag

Datagrundlaget består af oplysninger fra 869 skoler, svarende til 80 pct. af populationen. I forhold til dataindsamlingsmetoder fordeler oplysningerne sig således:

Tabel 26: Skoler opdelt på dataindsamlingsmetode

Metode	Antal skoler	Procent
Spørgeskema (web/telefon)	668	76,9%
Hjemmeside	201	23,1%
Total	869	100%

For at reducere interviewlængden af hensyn til skolerne, blev der i spørgeskemaet (web/telefon) blot spurgt ind til tre klassetrin på skolen (én i hhv. indskoling, mellemtrinnet og udskoling). Undersøgelsens repræsentativitet er sikret ved tilfældigt at tildele skolerne i web- og telefonbesvarelserne en klasse på hvert trin. I hjemmesidesøgningen er oplysninger om alle klasser på alle trin indsamlet.

Note: Enkelte skoler bryder med den klasseopdelte struktur (eksempelvis i form af aldersintegration eller anden sammenlægning af klasser), men er medtaget i undersøgelsen. Hvis en skole eksempelvis har slået 3. og 4. klasse sammen, indgår besvarelsen på begge disse klassetrin.

BESKRIVELSE AF SKOLERNE OG DERES REPRÆSENTATIVITET

Der indgår som tidligere nævnt 869 skoler i undersøgelsen. Der indgår skoler fra alle landets 98 kommuner. Tabel 15 nedenfor viser skolernes fordeling på de fem regioner.

22 pct. af skolerne har under ti klasser, 31 pct. har 10-19 klasser, 34 pct. har 20-29 klasser, 9 pct. har 30-39 klasser og de resterende 4 pct. af skolerne har 40 klasser eller flere.

Tabel 27: Folkeskoler opdelt på region

Region	Stikprøve - Antal skoler	Stikprøve - Procent	Population - Antal skoler	Population - Procent	Difference – Procentpoint
Nordjylland	112	12,9%	134	12,4%	0,5%
Midtjylland	279	32,1%	327	30,1%	2,0%
Syddanmark	212	24,4%	249	22,9%	1,5%
Hovedstaden	154	17,7%	227	20,9%	-3,2%
Sjælland	112	12,9%	148	13,6%	-0,7%
Total	869	100,0%	1.085	100,0%	

Repræsentativitet

Med oplysninger fra 80 pct. af populationen er der tale om et særdeles omfattende datagrundlag. Skolernes regionale fordeling svarer i meget høj grad til skolernes faktiske fordeling i landet (gennemsnitlig afvigelse på 1,6 procentpoint).

Den anvendte fremgangsmåde, herunder kombinationen af flere forskellige datakilder, giver desuden grundlag for at formode, at undersøgelsens resultater er repræsentative for alle landets folkeskoler med undervisning på 1.-9. klassetrin.

EPINION AARHUS

HACK KAMPMANNS PLADS 1-3
DK - 8000 AARHUS C
T: +45 87 30 95 00
E: SMU@EPINION.DK
W: WWW.EPINION.DK

EPINION COPENHAGEN

RYESGADE 3F
DK - 2200 COPENHAGEN
T: +45 87 30 95 00
E: TYA@EPINION.DK
W: WWW.EPINION.DK

AUSTRIA DENMARK GERMANY GREENLAND NORWAY SWEDEN UNITED KINGDOM VIETNAM